Газета издается на балкарском языке с 1924 года.

Интернет-версия: gazeta.zamankbr.ru

ЗАМАН

Геуюрге кюн, абустолну ал айы (ноябрь), 22, 2022 жыл

№ 139 (21184)

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ — ВРЕМЯ — ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

КЕНГЕШ

Ал жанында – тёрели ниет хазналаны сакълау эмда кючлендириу

КъМР-ни Башчысы **Казбек Коков** РФ-ни Президентини «Россейни тёрели ниет - адеп-къылыкъ хазналарын сакълау эмда кючлендириу жаны бла къырал политиканы мурдор жорукъларын къабыл кёрюную юсюнден» Указын толтуруугъа жораланнган жыйылыуну бардыргъанды. Кенгеше КъМР-ни Парламентини Председатели **Татьяна Егорова**, КъМР-ни Правительствосуну Председатели **Мусукланы Алий**, КъМР-ни Башчысыны Администрациясыны таматасы **Мухамед Кодзоков**, КъМР-де баш федерал инспектор **Тимур Макоев**, министрле, районланы бла шахарланы администрацияларыны башчылары, дин эмда жамауат биригиулени келечилери къатышхандыла.

Жыйылыуну башлай, Казбек Коков былай дегенди: «Бизни тёрели хазналарыбызны тёлюден-тёлюге ёте барыуларында чырмаула бир заманда да чыкъмагъандыла, къыралыбызны тарыхында аллай зат болмагъанды. Чыкъсала да, кетерилмей къалмагъандыла. Алай бюгюнлюкде, битеу дунияда ырахатлыкъгъа, биз багъалы кёрген адет-тёрелеге, Россейни миллет къоркъуусузлугъуна социал эмда адеп-къылыкъ жаны бла да къоркъуу тюшгенде, аланы сакълауну магъанасы бир ненча кереге ёседи.

Талай къырал бизни къыралгъа къажау ниет урушну башлагъанды. Аланы муратлары – халкъыбызгъа келишмеген, жамауатыбызны бирлигине къоркъуу салгъан ниетлени алдырыуду. Ала уа не магъананы тутадыла – жаланда кесинге таплыкъны излеу, не сюйсе да аны этиу, патриотлукъ, юйюр, некях этиу дегенча хазналаны, урунууну унамау, битеуроссей инсанлыкъны эмда Россейни кёп миллетли халкъын къарыусузландырыу.

Дуния тарыхны жангудан жазаргъа кюрешиулери уа къатыдан-къаты болуп барады. Аланы жаланда бир муратлары барды – арабызгъа суууклукъ салыргъа, жаланда заманыбызгъа ышанмазча этерге, ахырында уа Россейни амалсызгъа къалдыргъа эмда жалынчакъсызлыгъын чайкъалатыргъа. Битеу ол затла бек къоркъуулудула эмда тёрели хазналарыбызны, тарых кертиликни къоруулау жаны бла мычымай мадарла этеригибизни излейдиле. Ма ол жаны бла къырал политиканы мурдор жорукълары ма анга бурулупдула.

Ёмюр-ёмюрледен бери къуралып келген эмда россейли къырал бек къыйын кезиуледе да сакъланылгъан маданият эмда ниет тамырларыбызны гунч этерге биз кишиге да къоярыкъ тюйюлбюз. Ол ишни уа къолгъа барыбыз да бирге алыргъа керекбиз: жамауат, власть, маданият учреждения, школла, университетле, чыгъармачы биригиуле, устазла бла алимле, басма органла да.

Сёзсюз, маданиятха уа энчи магъана бериледи. Бюгюнлюкде бизге ол жаны бла тынгылы къырал политика бир заманда да болмагъанча керекди. Маданият адамны айныуунда тийишли жерни алыргъа себеплик этерик шарт жорукъла, шарт жолла керекдиле. Китапла, кино, спектакльле, музыка ёсюп келген тёлюге жашауну билирге, аны чюйреликлерине, чырмаулары-на тюшюнюрге, игини амандан айыра билирге, огъурлулукъну, шуёхлукъну, жандауурлукъну, тюзлюкню ниетлерин багъаларгъа юйретирге керекдиле.

Юйретиуде бла билим бериуде да къыйматлы амалланы табаргъа керек боллукъду. Сабийлерибиз къаллайла болуп ёсерикдиле, абадан жашаугъа не ниетле бла атларыкъдыла? Ма ол устазларыбызгъа кёре боллукъду. Школ сабийлени тюз ниетли, халал жюрекли болургъа, Ата журтну сюерге, анга кертичи болургъа юйретирге керекди. Аны ючюн а адабиятдан, тарыхдан, географиядан дерслени игилендирирге, школчуланы бла студентлени бирге музейлеге бла театрлагъа, халкъыбызны тарых-маданият эсгертиулерине барыу тёрени жангыртыуну хайыры боллукъду.

Илму эмда билим бериу учреждения-ларыбызны, жарыкъландырыучу организацияларыбызы тарых кертиликни къоруулау, тарых эсибизни сакълау, тарыхны терс кёргюзтюуге къажау сюелирге керекдиле.

Ол бузукъ ниетле жаш тёлюге бютюн бек сингнгедиле. Ол а неге келтиргенди? Жаш адамларыбызны бир кесеги адеп-къылыкъ не болгъанын билмейди, бир тюрлю ниетге табынмайды, Ата журтуну тарыхындан хапары жокъду, къыралны къадары ючюн жууаплы болгъанын сезмейди. Юйретиу ишге аты-саны болсун деп къарауну тохтатмай жарамаз, патриот ниетде юйретиуню тирилтирге, жаш тёлю бла ишлеуню къыйматын кётюрюрге, битеу тийшли министерстволану, ведомстволану эмда жамауат биригиулени кючлерин бирикдирирге керекди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъалауну юсюнден

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысыны

УКАЗЫ

Кёп жылланы бет жарыкълы урунгганлары ючюн Федерал налог службаны Къабарты-Малкъар Республикада Управлениясында ишлегенлени бу къауумун Къабарты-Малкъар Республиканы Сыйлы грамотасы бла саугъаларгъа:

БЕСЛАНЕЕВ Олег Хазреталиевични – управлениняны башчысыны орунбасарын

КОМАРОВА Галина Ивановнаны – налог тёлеучюлени эсепге алыу эмда аланы тергеу бёлюмюню баш къырал налог инспекторун

МАМСИРОВА Эльмира Хатакшуковнаны – кадрла бёлюмню баш къырал налог инспекторун

МУСУКАЕВА Фирузаны, Жамалны къызын, – тышында налог тинтиуле бардыргъан бёлюмню баш къырал налог инспекторун

ОЛЕЙНИКОВА Марина Михайловнаны – ырысхыгъа салыныучу налогга контроль этген 1-чи номерли бёлюмню баш къырал налог инспекторун.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **К. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2022 жылны 17 ноябри, №120-УГ

ЖАМАУАТ ТЫНГЫЛАУЛА

Файдала, къоранчла да бирге келишдирилгендиле

КъМР-ни Парламентинде жамауат тынгылаулада келир жылны бюджетини проекти бла бирге Борчлу халда медицина страхованияны жер-жерли фондуну 2023 жылда эмда 2024-2025 план кезиуде бюджети да сюзюлген эди.

Кенгешни спикер **Татьяна Егорова** бардыргъанды. Анга жууаплы министерстволаны бла ведомстволаны, саулукъ сакълау учреждения-ляны, жамауат организацияланы келечилери къатышхандыла.

Татьяна Борисовна фондну бюджетин сюзюу ачыкъ болгъанын, аны проекти Парламентни сайтында басмаланнганын эмда сейирлери болгъан органлагъа эсгертиуле бла предложениял-ла хазырларгъа берилгенин айтханды.

- Борчлу халда медицина страхованияны жер-жерли фондуну 2023 жылны эмда келир экя жылда план кезиуню бюджетини файдалары, къоранчлары да бирге келишдирилгенлерин айтырчады – 12 миллиард сомгъа жууукъ. ОМС-ни программасына келир жыл республикалы бюджетден 4,4 миллиард сом бёлюнюрюгю белгиленеди. Ахча ишлемеген инсанланы медицина страхованиягъа къоратыллыкъды. Республикагъа саулукъларына багъаргъа келгенлени саны жылдан-жылгъа кёбейип барганын, аны хайырындан а фондну файдалары ёсгенин энчи белгилерге сюеме, – дегенди Татьяна Борисовна.

Фондну келир жыл эмда план кезиуде бюджети къалай къуралгъанына юсюнден ведомствону башчысы **Зурият Бгажнокова** доклад этгенди. Ол билдиргенича, ОМС-ни программасына 68 саулукъ сакълау организация къатышады, аладан 26-сы энчи иелиледиле. Энтта экиси медицина страхование жаны бла жумушланы толтурадыла.

Ахча республикада инсанланы (страховать этилген) санына кёре берилгенин айтырчады. Жылны аллына – 727,8 мингден аслам адам. Ол а аны аллында жылдан 11 мингнге азды, деп белгилегенди ол.

Фондну бюджетини проектине эсгертиулени Контроль-эсеплеучю палата этгенди. Аны башчысы **Дина Кясованы** айтханына кёре, документ бюджет законлагъа келишеди.

Ахыры 2-чи бетдеди.

Жазылыу-2023

Къайда да «Заман» газетни алмай къоймайма

Жумуш чыгъып неда тансыкъ болуп Малкъарыма тебиресем, анда уа керти шуёх-тенг да бар, тюз да ата юйюмдеча эркелененме. Бирден-бирге чакъырадыла, сыйлы кёредиле. Аллах болушсун алагъа.

Къайсы биринде болсам да, «Заман» газетибизни алып, анга къарамай къоймайма. Баштан-аякъ окъуйма. Ана тилибизни ариулугъуна, аны байлыгъына дагъыда бир кере сейир этеме. Кесиме кёп жангы сёзле да ача турама. «Заман» тилибизни гюрбежисиди.

Нальчикге санаторийге саулугъума бакъдырыргъа барсам, редакциягъа ётеме, «Заманны» кёп номерлерин алама, ингирде ототумда окъуйма. Ахшылаты, игилени, юлгюге тийишлилени юсюринден кёрсем бек къуанама, нечик иги адамларыбыз бардыла деп, кёлюм кётюрюледи.

Газетде кёп темала ачыкъланадыла. Тарыхыбызгъа, адетибизге, культурабызгъа уллу эс бурулады. Жазыучуланы, артистлени, жырчыланы юсюринден да дайым айтылады. Анга да бек ыразыма. Халкъ аллында жюрюген адамларын билирге керекди.

Жыр хазнабызны юсюнден айтханда, ол бек байды. Нарт батырладан башлап биогюннгю жигитлеге дери айтылады алада. Кюнденкюннге жангылары къошула барадыла. Аланы да унутмайсыз, жаза турасыз. Ол да газетибизни магъанасын биотюнда байыкъландырады. Алай бла таулума деген хар юйюр аны жаздырыугъа уллу кёллю болмасын деп тилерик эдим.

Аллай бир ишни этип, кюн сайын «Заманны» бизге саугъа этип тургъан ишчилеге Аллах кюч-къарыу берсин, бюсюреу болсун алагъа!

Жангы жыл жетип келеди да, аны бла да малкъар халкъны алгъышлайма. Саулукъ, монглукъ эм айныу тежейме!

ТАМБИЙЛАНЫ Къасбот,
Къарачай-Черкес Республиканы халкъ артисти.

Магъаналы жумушну болжалгъа салмайыкъ!

Хурметли жамауат!

Сиз республикабызда тамаланнган ишлени юсюринден толу хапар алыргъа сюе эсегиз;

Сиз ёз халкъыгъызны адамы болгъаныгъызны дайым сезгенлей турургъа сюе эсегиз;

Сиз малкъарлыланы тарыхларыны, маданият хазналарыны, тёрелерини эмда адетлерини, аланы бюгюннгю жашауларыны, жетишимлерини эм къайгъыларыны юсюнден кёбюрек билирге итине эсегиз – «ЗАМАН» ГАЗЕТГЕ ЖАЗЫЛЫГЪЫЗ!

Аны бетлеринде сиз кёп сейирлик затланы табаркъсыз, ол хар юйюрге да керек болгъанына тюшюнюрюксюз!

Алты айгъа жазылыуну багъасы 801 сом бла 72 капекди.

Изданиябызгъа Интернетде бу адресни **https://podpiska.pochta.ru/press/** ачып, ол магъаналы жумушну алай тамамларгъа да боллукъду.

Бизни индексибиз – П 5893

Ремонт

Къабарты-Малкъарда аграр бёлюмде къармашханла быйыл сатып алгъан жангы эл мюлк техниканы саны 86 болгъанды. Аладан 78 – тракторладыла, жетиси – мирзею жыйыучу комбайнла, бири уа мал аш жыйыучу алдай машина. Эл мюлк министерствода айтханларына кёре, аладан лизинг халда 39 трактор эмда жети комбайн келгенди.

Башха тюрлю эл мюлк техниканы жангыртыу да барады. Аллай тракторлагъа тагъып жерни сюрген, урлукъ сепген, семиртгичле жайгъан, кырдык чалгъан, суу салгъан аберие да асламдыла. Иш алай этиле баргъаны себепли сабанлада бар жумушланы заманында эмда тынгылы тамамларгъа онг болады, деп чертгендиле министерствода.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

Билдириу

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини депутатларыны эслерине

2022 жылны 24 ноябринде Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини кезиулю жыйылыуу боллукъду. Ол **10:00 сагъатда** башланырыкъды.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Тынгылылыкъ 2 бет

Бу кюнледе республикада маллагъа бруцеллёз, туберкулёз ауруулардан сакъларча дарман салыу ише бардырыладыла. Черек районда ол жумуш къалай баргъаныны юсюнден районну баш ветеринар врачы КъМР-ни эл мюлкюню сыйлы ишчиси Уяналаны Алийни жашы Тахир бла ушакъ этгенбиз.

«Маллагъа дарман салыу бла алчыладан бирибиз»

Шауаланы Хасаннга – 85 жыл 3 бет

Шауаланы Исмайылны жашы Хасан, КъМАССР-ни маданиятыны сыйлы къуллукъчусу, халкъ сюйген жазыучу, белгили журналист Кёнделенде туугъанды. Шауа улу бла бардыргъан ушагъыбызны басмалайбыз.

«Ариу тилибизни, тюз анабызныча, багъаларгъа борчлубуз»

Спорт 4 бет

Ыйых кюн Катарда футболдан дунияны чемпионаты башланнганды. Ол ай чакъны барлыкъды. Бу къыралны тарыхында быллай чемпионат биринчи кере бардырылады.

Футболдан битеудуния чемпионат башланнганды

Ал жанында – тёрели ниет хазналаны сакълау эмда кючлендириу

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Халкъларыбызны маданият эмда ниет хазналарын къурауда динни магъанасы не заманда да уллу болгъанды. Аны себепли тёрели дин биригиуле халкъны адеп-къылыкъ жорукъларын кючлендириуге, бузукъчу динниетлеге къажау кюрешге бютюн тири къатышыргъа керекдиле.

Айхай да, шёндюгю дунияда адамланы акъыллларын тюрлендирген баш информация сауутладан бири басма болгъанлай къалады. Аны юзюндеи оюмларымы кёп болмай республиканы Парламентини депутатларыны алларында сёлешгенимде билдирген эдим. Энди аланы къайтара турмайма. Жаланда бир затны айтыргъа сюеме: биз басма органланы жууаплылыкъгъа, инсанлыкъ сезимлеге, адеп-къылыкъгъа юйретиуге къуллукъ этерге кёллендирирге борчлубуз, аны бла бирге ишлеуню кючлендирирге керекбиз.

Мен тёрели хазналарыбызны сакълау эмда байыкъландырыу жаны бла къырал политиканы бардырыуда борчларыбызны бла проблемаларыбызны жаланда бир-бирлерин туура этгенме. Аланы тийишли министерствола бла сюзгенибизде, жангы амалла табарыгъыбызгъа ийнанама. Битеу этиллик ишлерибиз къыралыбызны Президентини Указын толтуруу жаны бла мадарланы планында кёргюзтюлюрге керекдиле. Правительстводан ол планны жарашдырыуну къолгъа алырын, ол ишге маданиятда, билим бериуде, юйретиуде, жаштёлю политикада, илмуда, миллетле эмда динде аралы бёлюмде, басма органлада ишлеген специалистлени да къошарын тилейме».

Кенгешде КъМР-ни миллетлени ишлери эмда жамауат проектле жаны бла министри **Анзор Курашинов**, КъМР-ни жарыкъландырыу эм илму министри **Анзор Езаов**, КъМР-ни жаш тёлюню ишлери жаны бла министри **Азамат Люев** сёлешгендиле.

Къабарты-Малкъарда жыл сайын «Къонакъбайлыкъ» проект бардырылады, «Эльбрус» миллетле аралы лагерь ишлейди, «Дин эмда сый-намыс» конкурс къуралады, «Къабарты-Малкъар - бизни бир юйюбюз» деген форум ётеди. Жамауат организациялагъа миллетле эмда динле аралы ыраХатлыкъны сакълау жаны бла ишлерине ахча бла себеплик этиледи.

«Юнармия» жамауат-патриот биригиу, аскер-патриот юйретиуню «Авангард» арасы ишлейдиле. 43 школ музей эмда аскер махтаулукъну 60 мюйюшю къуралыпдыла. Быйыл олимпиадалада хорлагъан 67 адам, ол санда уллу юйюрледен сабийле да, Россейни уллу суратлау, маданият-тарых музейлерин жокълагъандыла. «Хар сабийни да житишими» деген федерал проектге кёре школлада 159 спорт клуб ишлейди. Алагъа 17 266 сабий, ол санда къыяулула да, жюрюйдюле.

Андан сора да, 80 школ театр ачылгъанды. Келир жыл сентябрьден башлап 134 билим бериу организациягъа директорну юйретиу эмда сабий биригиуле бла байламлыкъла жюрютюу жаны бла кенгешчиси деген къуллукъ кийирилликди. Республикада жаш тёлю политиканы айнытыуну къырал программасы жарашдырылгъанды. Ары Президентни Указында жаш тёлюню адеп-къылыкъгъа юйретиу жаны бла буйрукълары киргендиле.

Къарау

Казбек Коков Чегем районда къурулушланы жокълагъанды

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **Казбек Коков** Чегем муниципал районда ишчи жолоучулукъда болгъанды. Ол Чегем II-Булунгу автомобиль жолда жол ишлени бардырылыуларына

къарагъанды. Бусагъатда аны 12-километрлик кесегинде асфальт-бетон баш къатысы жангыртылгъанды, шёндюгюлю амал бла жарыкълыкъ бериледи, тротуарла къуралгъандыла. Жолну узунлугъуна 5 кёпюр сооружениягъа тынгылы ремонт этилгенди.

Жол ишле Тёбен Чегемде бла Хушто-Сыртда, дагъыда ол эки элни байлагъан тийреде да тындырылгъандыла. Тёбен Чегемде республиканы таматасы 260 сабий окъугъан быйыл ремонту тамамланнган мектепге къарагъанды. Мекямны тынгылы ремонту 45 жылгъа биричи кере этилгенди. Билим бериу махкемени отуулары шёндюгюлю окъутуу оборудование эм башха керекле бла жалчытылыннгандыла. Школну тёгереги тапландырылгъанды, анга элтген жол жангыртылгъанды. Элде футбол майдан ишлене турады, жылны ахырына анда жумушла бошалырга керекдиле.

Казбек Коков Тёбен Чегемни жамауаты бла энтта тюбешгенди, ала республиканы Башчысыны жолоучулукларындан биринде анга социал магъаналы соруларын билдирген эдиле. Адамла регионну оноучусуна тамамлаггнан ишючюн ыразылыкъларын айтхандыла.

Чегем районда уллу жол проект бардырыллыкъды – Хушто-Сырт элден башлап Булунгудан чыкъгъан тийреге дери автомобиль жолну кесегини жангыртыу. Эсигизге салайыкъ, быйыл июльда РФ-ни Президенти Владимир Путин бла тюбешиуде Казбек Коков бу проектни бардырыуга къырал болушлукъ изленнгенин билдирген эди. Регионнга 541,5 миллион сом бёлюннгенди.

Бусагъатда автомобиль жол зыгъыр къуюлгъан халдады, ол а ишлени бардырырча ырысхыны излейди, ол санда къоруулау эм кючлеу сооруженияланы да салырча. Хушто-Сырт элден Чегем чучхурлагъа дери 1,9 километр кесекде бёлюнген ырысхыгъа ишчиле жолну 10 метрге дери кенгертирикдиле. Автомобиль жолну суу жуумазча, тёбен жаны бла баргъан темир-бетон къабыргъала жарашдыруллыкъдыла. Андан сора да, тротуар балконлача 1,3 километрден артыкъ жаяу баргъан тийреле, 6 къарау майдан, 3 суу ётдюрген быргъы эм 12 сантиметр къалынлыгъы бла жангы асфальт-бетон къатысы да къураллыкъдыла.

Дагъыда бёлюнген ырысхыгъа Чегем чучхурладан Булунгу элге дери 25 километрден артыкъда жерни тапландырыу, баш эм тёбен жаны бла баргъан кючлеу къабыргъаланы, жолну суу жуумазча суу баргъан быргъыланы жарашдырыу ишле башланырыкъдыла. Чегем II-Булунгу автомобиль жолну битеу узунлугъун тийишли халгъа келтириу ишле андан ары да бардыруллыкъдыла.

КъМР-ни Башчысыны бла Правительстводу пресс-службасы.

Файдала, къоранчла да бирге келишдирилгендиле

Ахыры.
Аллы 1-чи бетдеди.

Жыйылыуда саулукъ сакълау министрни орунбасары **Итгиланы Лариса** да сёлешгенди. Ол саулукъ сакълау организациялада бардырылгъан тюрлениулени, инсанлагъа хакъсыз медицина болушлукъ бериуню къырал гарантияланы программасын жашауда бардырыуну юслеринден айтханды. Ол билдиргенича, ОМС-ни программасыны чеклеринде медицина болушлукъгъа керекли ахча 87 процентге толтурулгъанды (жылны аллындан бери озгъан он айда).

Сёз инсанланы бир-бир къауумларын льготалы дарманла эм медицина керекле бла жалчытыуну юсюнден да баргъанды. Быылтыр бу жумушлагъа 361,9 миллион сом къоратылгъанды, быйылны он айында уа – 446,2 миллион сом.

Бюджет сферада ишлегенлени айлыкъларын 10 процентге кёбейтиу мадарланы тамамлаугъа 61,5 миллион сом салыннганды. Аны бла бирге медиклени бир-бир къауумларыны хакъларын излемлеге келишдирирге федерал арадан 250 миллион сом бёлюнеди.

Жыйылыуда Республиканы сабий клиника кёп профильли араны баш врачыны къуллугун толтургъан **Мадина Кашежева** бла Май районну ара больницасыны тамата врачы **Тимур Саральпов** да сёлешгендиле. Ала ОМС-ни программасыны чеклеринде тамамлагъан жумушланы юслеринден билдиргендиле.

Жамауат тынгылаулада айтылгъан эсге алынып, Парламентге, Правительстводгъа, ОМС-ни жержерли фондуна, медицина организациялагъа эсгертиуле къабыл кёрюлгендиле.

ТИКАЛАНЫ Фатима.

Тынгылылыкъ

«Маллагъа дарман салыу бла алчыладан бирибиз»

Бу кюнледе битеу республикада тууарлагъа эмда къойлагъа брцуеллёз, туберкулёз аурууладан сакълларча дарман салыу ишле бардырыладыла. Черек районда ол жумуш къалай баргъаныны юсюнден районну баш ветеринар врачы КъМР-ни эл мюлкюню сыйлы ишчиси Уяналаны Алийни жашы Тахир бла ушакъ этгенбиз.

-Тахир, сёзсюз, эллилени маллларына дарман салыу магъаналы жумушладан бириди, сиз аны къалай тамамлайсыз?

-Бизге онюч минг туургъа бла къыркъ юч минг къойгъа дарман салырга тюшерикди. Аланы санына энчи иели эмда фермер мюкледе малла да киредиле.

-Дарманны уа эллиле кеслерими сатып алыргъа керекдиле?

-Угъай, къырал анга ачхаы федерал бюджетден береди. Дарманыбыз жетер чакълы барды. Жыл сайын жаз башында эмда кюз артында элледе болгъан малланы барына да жетишер-сегизишер кере дарман салабыз. Аны себепли битеу районда да жукъгъан аруууу болгъан мал хазна жокъду деп, таукел айтыргъа боллукъма. Андан сора да, бизи битеу республикада ол жаны бла эм мажаллларындан бирибиз.

-Сууукъла өзеннге да келгендиле, таулада уа къар окъуна жаугъан хапары барды, малланы барысы да эниште тюшген болурла?

-Бюгюнлюкге Зарагижде бла Аушигерде энчи иели эмда фермер мюкледе болгъан тууарла, къойла жай айлагъа жайлыкълагъа хазна чыкъмайдыла. Аны себепли алагъа кюз арты вакцина этилип бошала турады. Тау элледе малла уа эниште алыкъа барыда тюшмегендиле. Болсада бу эки-юч кюнде ала да жыйышырыкъдыла.

-Тахир, ненча адам тамамлайды бу ишни районда?

-Бу кюнледе отуз эки адам. Быылайда айта кетерге тийишли кёреме: ала барысы да сынаулу специалистледиле. Ветеринар врачланы жетмиш-сексен проценти жашаулары келген адамладыла. Аланы иху хакълары артыкъ аламат тюйюл эсе да, районну эллеринде юйле сайын айланып, маллагъа дарман саладыла. Ветеринар служба мындан ары да былай барса, ол жокъ болуп къалыргъа къоркъуу уллуду.

Жарсыугъа, жаш адамла бу ишге келмейдиле, хакъы азды деп. Бусагъатда, мен билгенликден, битеу райондан Нальчикде В.М.Коков атлы къырал аграр университетде ветеринария факультетде жаланда эки жаш окъуйду. Ала да районнга, элге къайтырламы? Алайды да, кадрла жетишмей бек къыйналабыз, тёрт-беш жылдан къалай боллугун а ким биледи.

-Элде мал тутханла да шёндю азыракъ болурла?

-Хау, жарсыугъа, алайды, болсада аны юсюнден киши сагъыш этмейди. Мен бу ишде урунгъанлы келир жылны сентябрь айында элли жыл боллукъды. Сора артха къарай, ол заманланы бла шёндюгюню тенглешдиргенде, малланы саны иги да азйгъанын чертирчады. Алгъын бир юйюрню 200-400 къою, иги кесек да тууары болуччу эди. Ол юйюр ала бла башын кечиндирип тургъанды. Бирэки тууарны союп сатса, мал ашха жетгенди, дагъыда бирин, экисин къоратса, юй жумушлагъа, баргъаннга, келгеннге жарагъанды, этсиз, сютсюз, бишлакъсыз, жаусуз элчиле болмагъандыла. Аны бла бирге уа маллары жокълагъа, къартлагъа, къарысусулагъа да болушуп тургъандыла. Бусагъатда алай тюйюлдю. Кёпле малларын къурутуп барадыла.

-Аны сылтауу недеди, сен оюм этгенден?

-Районну къайсы элин алып къарасанг да, аны тёгерегинде кютюу жерлени арендагъа юлешгендиле, кёп жайлыкъла бегитилгендиле. Алай бла малланы кютер жер къалмагъанды. Бек башы уа - малгъа къоратханынгы къайтаралмайса. Мен ол жарсыуну юсюнден айтханлай турама, киши къулакъ салмайды ансы. Тамбла жашау къалай боллугун киши эсге алмайды. Хар ким да бир кюн бла жашайды.

Ушакъны **ХОЛАЛАНЫ Марзият** бардыргъанды. Суратны автор алгъанды.

Документле

«Къабарты-Малкъар Республикада шахарда къурулуш бардырыуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуна тюзетиуле кийириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини
БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1. «Къабарты-Малкъар Республикада шахарда къурулуш бардырыуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуна тюзетиуле кийириуню юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун къабыл кёрюрге.

2. Белгиленнген Законну кол салырча эм халкъгъа туура этерча Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысына жиберирге.

3. Бу Бегим аны къабыл кёрген кюнден башлап кючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т. ЕГОРОВА**

Нальчик шахар, 2022 жыл 27 октябрь, №586-П-П

«Къабарты-Малкъар Республикада шахарда къурулуш бардырыуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуна тюзетиуле кийириуню юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы
ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2022 жылда 27 октябрьде къабыл кёргенди

1-чи статья. «Къабарты-Малкъар Республикада шахарда къурулуш бардырыуну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2006 жылда 5 августда чыгъарылгъан 66-РЗ номерли Законуна (Праволу информацияны официал халлы интернет-порталы **(www.pravo.gov.ru)** быллай тюзетиуле кийирирге:

1. 19-чу статьяны 5-чи кесегинде «аны къабыл кёрюрню аллында эки айдан кеч къалмагъанлай» деген сёзлени «Россей Федерацияны Шахарда къурулуш бардырыу кодексини излемлерине тийишлликде» деген сёзлеге алышындырыргъа.

2. 20-чы статьяны ючюн тас этгенге санаргъа.

2-чи статья. Бу Закон аны официал халда басмалагъан кюнден башлап ючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **К. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2022 жыл 11 ноябрь, №50-РЗ

«Ата-аналары къарамай къойгъан сабийлени кёрюмдюлерини республикалы банкыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун ючюн тас этгенге санауну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законуну юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини
БЕГИМИ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти **бегим этеди**:

1. «Ата-аналары къарамай къойгъан сабийлени кёрюмдюлерини республикалы банкыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун ючюн тас этгеннге санауну юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун къабыл кёрюрге.

2. Белгиленнген Законну кол салырча эм халкъгъа туура этерча Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысына жиберирге.

3. Бу Бегим аны къабыл кёрген кюнден башлап ючюне киреди.

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламентини Председатели **Т. ЕГОРОВА**

Нальчик шахар, 2022 жыл 27 октябрь, №592-П-П

«Ата-аналары къарамай къойгъан сабийлени кёрюмдюлерини республикалы банкыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы Законун ючюн тас этгеннге санауну юсюнден
Къабарты-Малкъар Республиканы
ЗАКОНУ

Къабарты-Малкъар Республиканы Парламенти 2022 жылда 27 октябрьде къабыл кёргенди

«Ата-аналары къарамай къойгъан сабийлени кёрюмдюлерини республикалы банкыны юсюнден» Къабарты-Малкъар Республиканы 2002 жылда 11 октябрьде чыгъарылгъан 56-РЗ номерли Законун ючюн тас этгеннге санаргъа (Праволу информацияны официал халлы интернет-порталы **(www.pravo.gov.ru)**.

Къабарты-Малкъар Республиканы Башчысы **К. КОКОВ**

Нальчик шахар, 2022 жыл 11 ноябрь, №47-РЗ

Жандаурлукъ

Депутатладан – жылы кийимле

Законла чыгъарыучу органны депутатлары мобилизация бла аскерде къуллукъ этгенлеге кезиулю жандаурлукъ жюкню ашырыгъандыла. Ол спикер Татьяна Егорованы башламчылыгъы бла къуралгъанды.

Аскерчилерибизге жылы кийимле, жукъларча жерле, башха керекле жыйылгъандыла. Жюкню къурагъанда инсанланы тилеклери эмда сууукъла жууукълашханлары эсге алыннганды.

- Республиканы инсанлары мобилизация бла аскерге чакъырылгъанлагъа кеслерини ыразылыкълары бла болушлукъ этедиле. Парламент да бу ишден бир жанында къалмагъанды. Биз кезиулю жандаурлукъ жюк къурагъанбыз. Хорлам, сёзсюз, бизни боллукъду. Жашларыбызгъа саулукъ тежейбиз. Жууукъ кезиуде саулукъ бла юйлерине къайтырларын сакълайбыз. Аланы ата-аналарына болумну ангылап, сабийлерин аскерге ашыргъанлары ючюн ыразылыгъыбызны билдиребиз, - дегенди Парламентни башчысыны орунбасары Мурат Карданов.

Акция депутатланы барысын да бириккиргенди: политика кёз къарамларына, партияларына, фракцияларына къарамай, анга бирча тири къатышхандыла. Депутатла энчи операцияны бардыргъан аскерчилеге къайгыырылукъ артыкъда магъаналы болгъанын чертедиле. Болушлукъ аланы юйюрлерине да бериледи.

КъМР-ни Парламентини пресс-службасы.

Миллетини акъылы-эси бла жашагъан жазыучу

Шауаланы Хасаннга – 85 жыл

– Хасан, юбилей – ол, артха къарап, адам этген ишине, жашауна багъа бичген кезиудю. Къолайынг къалайды?

- 1935 жылда 5 майда туугъанма мен. Кёчгончюлюкде туугъан кюнюм 1937 жыл 19 ноябрь деп жазылып къалгъанды. Бюгюн да алайлай барады, тюрлендирип деген романын бергенинде, менден насыплы болмаз эди.

«Сангады алгъыш сёзюм» деген назмум Сузакъ районну «Сталинчи» газетинде басмаланнган кюн комсомолгъа алгъанлары, бирикген мюлкюбюзню комсомол организациясыны секретарына тийишли кёргенлери да алай.

– халкъ таныгъан журналистле ушакъ нёгерге тута башлагъанлары уллу насып эди манга. Мен а – Бахсан районну энчи корреспонденти. Бек зауукълу эди ала бла ишлеген.

Сёз ючюн, Хабуну алайлыкъ. Тамата болгъанлыкъгъа, аны уллу сёлешип киши эшитмегенди. Бир жол Аргуданнга нартюх ярыгъа баргъан эдик солуу кюн. Редакцияны женгил машинасы бар эди. Хабу ары Маммеланы Магометни, тишириуладан да ючеуленни: Шауаланы Миналданны, Чочайланы Мисаратны, рассыльный Анна Сергеевнаны миндирип, кеси уа бизни бла автобусда бара эди, ойнай-кюле.

– Газетде аллай бир жылны ишлегенде, кёп сейирлик адам бла тюбеширге да тюшген болур.

– Композиторла Мурат Каждаев, Нихат Османов, Хасан Карданов, Владимир Молов, музыкантла Юрий бла Борис Темирхановла, Венгрияда жашагъан профессор Ишттван Конгур, Социалист Урунуну Жигити, академик Залийханланы Михаил, жазыучула, поэтле Чингиз Айтматов, Раиса Ахматова, Алим Кешоков, Расул Гамзатов эм башхала бла тюбеп, хапар айтыргъа, аш къанга артында да олтурургъа тюшгенди. Дуния таныгъан Юрий Темирканов юйюмде эки кере кюнакъ болгъанды.

– Бусагъатда Кязим хажини кесин кёрюп, аны бла сёлешгенни тапхан къыйынды. Сен аны беш-алты жылынгда кёргенсе. Эсингде не зат тюрлеге?

– Атам бла баргъан эдим Кичибалыкъгъа, ахулырыбыз ары кёчгендиле деп хапар келгенде. Бир узун бараклада жашагъанлары эсимдеди. Кязимни кёргенде, мен аны къыйылу аягъындан кёз алалмай тургъанма – балагъы ёрге айланып эди. Хажи, узун таягъныны бир къыйыры жерге тиреп, эжинчи къыйыры уа инбашында. Къыяулу аягъы таягъныны юсюнде. Къууаннган эди, атамы кёргенде. Ол: «Бу жаш а сеникимиди, Исмайыл?» – деп соргъанында, атам: «Бизни тукъумну уланыды», – дегени эсимдеди. Бюгюнлюкде тенглеримде Кязимни кёрген, аны ушагъына тынгылагъан, хычыуун тырманын эшиттен адам жокъду. Шыкъыгъа баргъаным сайын да эшитеме ол кюн Кичибалыкъда эшиттен ауазымы.

– Кесинген тамата жазыучула бла къазанлашып жашагъанса. Аладан юйренгенинг бла жашауда, чыгъармачылыкъ ишингде?

– Чыгъармачылыкъ ишде хар кимни да кеси жолу болады. Акъыл сёзге уа, аны ким айтса да, эс бургъанлай жашайма. Къайсын жазгъаны, жашаугъа къарамы бла да чынтты таулу эди, кишилиги кёп кере сыналгъан, кимни да къууанчына къуугана билген. 1978 жылда СССР-ни Жазыучула союзуна алгъанда, телеграмма ийген эди, письмола жазып тургъанды. Шахмырзаланы Саидден, Керимден, Къулийланы Хажимусадан, Залийден, Бертден да кёп ариу сёз эшитгенме. Кёп хапар да айтханма ала бла. Аланы къарамлары, халлары юйрете эди.

– Журналистика бла жазыучулукъ иш, бир бирге жуукъ болгъанлыкъгъа, аланы бир адам этсе, бири бирин айнытыргъа къоймайдыла дейдиле. Ол кертимиди?

– Дуниягъа белгили Хемингуэй журналист болмагъан, жазыучу болаллыкъ тюйюлдю, дегенди. «Юность» журналны редактору болуучу Борис Полевой да алай. Ол эки ишни да бирча тынгылы этгенлени юлгюге келтирирге боллукъду. Сёз ючюн, биз иги таныгъанла Кыйсын бла Расул Гамзатов. Баям, журналистика бла жазыучулукъ эгеч бла къарындашдыла.

– Хасан, жашауунгу бу ишге буюргъанса. Жазыучулукъ санга не береди, сенден не алады?

Къалам къарындашларыны арасында.

кюрешмегенме: жашау ауарасы ансыз да аз тюйюл эди.

Жыйырмадан артыкъ роман, повесть китапла жазылгъанды-ла. Азмыды, кёпмюдю ол адам ёмюрюне, ким билсин. Магъаналарына кёре болур.

– Адам кимден да кесин иги таныйды, автор кесини юсюнден жазса, ол кертиди, сейирди, дейдиле. Аны юсюнден не айталлыкъса?

– Халкъ окъумазлыкъны жазаргъа керек тюйюлдю. Халкъны жашауун суратлаудады сейир. «Анала ауазы», «Тузакъ», «Жерни кёз жашлары» деген, башха чыгъармалада да кесим кёрген, атам-анам, халкъым сынагъанны айтама. Сёз ючюн, алыкъа китап болуп чыкъмагъан повестим – «Боракъа сарнауу» – 1942 жылда Черек ауузунда Саутуда бла Глашлада болгъан ишлени юсюнденди.

– Жарыкъ адамса, алай аз затха да кёлюнг толуп къалгъанын эслегенме кёп кере. Ол неденди?

– Баям, жюрек такъырлыкъдан. Тилекле эшитилмеген, жууапла табылмагъан кезиуге тюшгенди акъылбалыкъ бола башлагъаным. Кёчгончюлюкню эжинчи жылында анабыз, Малкъарланы Токашны къызы Мариям, дуниясын алышып, тёрт сабий ёксюз къалгъанбыз. Анга отуз жыл да болмай эди. Аллында кюн Къазахстандан къагъыт келген эди. Анда бир кюнешубуз анамы анасы Бечелланы Мисирхан жолда ауушун, къабыр къазар онг болмай, аны бир станцияда къоюп кетгенбиз деп жаза эди. Анам, аны окъуп, энишге чёгюп къалгъан эди. Ол кече ауушхан эди анам, тёрт ёксюзюн насыпсыз этип. Аппам, ыннам да къалгъандыла анда.

– Жашауда къууанч, бушуу да ёзенгилери бир бирге тие барадыла, дейдиле. Къууанчлы зат къалгъанмыды сюргюнден эсингде?

– Биринчи кере тукъум атымы газетде окъугъанымда сынагъан къууанчымы унутмайма. 1954 жылда Совет басманы кюнюне аталгъан байрамда Жалал-Абадны солуу паркында эл бла бир адам къарап тургъанлай, областны «Сталинчи жол» газетини баш редактору, оркестр да согъа, биринчи бетинде мен бу саугъагъа къалай тийишли болгъаным жазылып, манга Аалы Токъонбаевни «Тоолор арасында» Миналданы, Залийханланы Магомет, Зокаланы Зейтун, Мирзоланы Алий, Батчаланы Шахидат, корреспондентле Отарланы Исмайыл, Ахматланы Паша, Маммеланы Магомет, Маттаймны Билял, Токумаланы Жагъафар, Къудайланы Хасан

– Маданиятыбызны, адабиятыбызны айнытхан, урунуу жолубузну белгилеген адамса. Сюргюнде кёпле окъуялмагъандыла. Сени уа билимге жолунг къалай болгъанды?

– Сабийлей мал кютгенме. Баш кечиндириуню къайгъысы заманында школгъа барыр онг бермегенди. 1948 жылны жаз башында эл сюрюучю Болатланы Ахматха нёгер болгъанма. Къыйналсам да, хакъыма уа къууанган эдим – тоннагъа жете нартюх! Уллу байлыкъ эди ол.

Артда къойчу болуп тургъанма, трактор курслагъа жюриоп, жер да сюргенме кюн, кече да. Школну директору Ахмадалы Базаров къаты болуп, жетинчи классха алгъан эди мени – школгъа жюрюмеген жашны 1953 жылда. Ары баргъынчы харфла таныргъа кюрешгенме. Къыйналсам да, тюзелген эдим. Экинчи жыл класс таматагъа окъуна айырылгъанма. Мени тёлюмде кёплени билимге жоллары ма алай чырмаулу болгъанды. Болсада кёл салып окъугъанбыз. Сёз ючюн, бизни элден Отарланы Магометни Ошда пединститутха киргени бар таулуланы къууанчы эди – бийик окъуу юйге ала башлагъан эдиле кёчгончюлени. Заманына кёре жазылады къайсы тёлюню да къадары.

– Ата журтда уа не болдунг?

– Заюковода район газетде жыл чакълы ишлеп, 1958 жылда тёртайлыкъ устаз курсланы бошагъанма. Эльбрус посёлкону школунда юч жыл ишлегенме. Ол кезиуден эсде тургъаны – Бахсан ауузуну кёп билген къартларыны сейирлик ныгъышлары, кёп жангы шуёх тапханым, юйюр къурагъаным. 1961 жылда уа «Коммунизмге жол» газетге чакъыргъан эдиле. Ишлей тургъанлай, Бакуда къырал университети журналист факультетин бошагъанма.

– Ана тилде чыкъгъан газетде сен отуз жети жылдан артыкъ ишлегенсе. Кимле бла тюбетген эди къадар, ары келгенингде?

– Газетни редактору Кацилланы Хабу, бёлюм таматала – Ностуланы Магомет, Шауаланы Миналдан, Залийханланы Магомет, Зокаланы Зейтун, Мирзоланы Алий, Батчаланы Шахидат, корреспондентле Отарланы Исмайыл, Ахматланы Паша, Маммеланы Магомет, Маттаймны Билял, Токумаланы Жагъафар, Къудайланы Хасан

– Бюгюнледе адабият не бла магъаналыды жашауда, сен оюм этгенден?

– Адабияты борчу не заманда да окъуучуну халкъны жарсыуларына, къыйынлыкъларына эсин бурдурууду. Чыгъармачылыкъ бла кюрешген адам, фахмусу жетип, миллет тамырлагъа къайтып, адет-тёрелерибизге, динибизге да таныпп, ол ишни тийишлисича тамамлаялса, олду игиси. Алай жазаргъа керекди окъугъан адам: «Да бу мени юсюмденди да!» – деп сейир этерча.

– Юйюр жашауунгу юсюнден да бир-эки сёз.

– Сыйынг тёппемде болсун, Црайланы Мустафаны къызы Роза юч къыз бла бир жаш ёсдюргенди: Лариса, Миналдан, Мадина, Камал. Кимини бирер, кимини экишер бийик билимлери барды. Бирер жерде урунадыла. Лариса устаз эди, солуудады. Сегиз туудукъ, аладан туугъан да ючюсю бардыла. Ишлейдиле, окъуйдула, жетишимлери бла къуундырадыла.

– Жаш адамлагъа не айтырыкъ эдинг?

– Ана тилни сюйюгюз дерик эдим. Ол халкълыгъыбызны биринчи шартыды. Жашына кёзю тиледен келинлик тауча билемиди деп сорады, киеулюкден да ол хапарны излер чакъгъа жеттенбиз. Ана тилни алай сюерге керекди, анангы сюйтенча.

Окъуучула бла тюбешиу.

– Бирле ол хайыр келтиреди да, андан жазады дей болурла, алай бу ишге тургъаннга алгъандан берген магъаналыды. Не зат тынчайтмайды мени, къолумдан къаламымы бюгюн да атмазча? Баям, жюрек излемим, айтыр сёзюм болгъаны. Бусагъатда «Сюймеклик ауруу къол жазмамда» деген повестьни жаза турама.

– Энди китап чыкъгъан жеринден ары бармайды, дейдиле. Бютюнда миллет тилде. Окъуучула ишинге не багъа бергенлерин къайдан билесе?

– Окъумайдыла деп жарсырча тюйюлме, насыпха, излегенлерине кёре. Хапар бере турадыла. Китап излеп келгенле, сёлешгенле да бардыла. Алгъаракълада шалушкачы Гайыланы Владимир келген эди, къайын анасына китапларымы тилей. Аллай шартла дагъыда боладыла бюгюн-бюгече.

Сау болсунла, устазла окъуйдула, ыразылыкъларын айтадыла. Къарачайдан, Къыргъызстандан, Сибирьден да келгенديле ыразылыкъ къагъытла.

– Кёчгончюлюкню юсюнден биринчи жазгъанладанса. Ол заманда кёплеге аллай эркинлик берилмегенди. Сен а ол ишни къалай бардыралгъанса?

– Ол халкъыбызгъа жетген сынауна малкъар адабиятда кёргюзтюлмей, кёп заманны жашырынлыкъда болуп, бизни тарихыбызы жартылай тургъаны туурады. Аллай эркинлик берилгенде уа, жазыучугъа жангы жолла ачыладыла. Халкъын сюйген, мен бу халкъны адамыма деген, тарыхын билирге керекди. Ол тарыхны болдургъан адамларын да.

– Кёчюроу жаны бла да кёп ишлейсе, кесинги да чыгъармаларынг орус, къабарты, къыргъыз, азербайджан, тюрк, татар, ингуш, чечен, башкир, черкес тилледе чыкъгъандыла. Ол не магъананы тутады санга?

– Бу арт заманда, ууакъ затланы санамай, Муса Джалильни юсюнден татар жазыучу Рафис Курбановну «Ата журт» эмда чечен жазыучу Канта Ибрагимовну «Аврора» деген романларын кёчюргенме ана тилге. Магъанасы уа – башха тилли чыгъарманы юсю бла, ол халкъгъа тийишли культура жашау шартла бла таныш болуп, ол халкъгъа жуукъ болуп къаласа. «Ата журт» чыкъгъанда, Къазаннга чакъыргъан эдиле. Анда Муса Джалильни музейинде, айтхылыкъ межгитде да болуп, татар халкъны жашауундан кёп билгенме. Ала манга этген къонакъбайлыкъ эсимден кетерик тюйюлдю. Орус тилде «На стремнине» деген повестле, татар тилде «Кюбюрде табылгъан повесть», къыргъыз тилде «Тузакъ» повесть чыкъгъандыла. Кеси къазанында къайнап тургъан тарлыкъ этеди жазыучугъа.

– Чыгъармаларынгда Къыргъызстан санга бек жуукъду. «Ала too» журналда басмаланнган «Къыргъызстан – жюрек жырым» деген статьянг да айтып турады аны. Ол алай татлы неден кёрюнеди бюгюн да санга?

– Андан къайтхандан сора да ары ючюн кере баргъанма, шуёхларымы, онюч жыл тургъан жеримни тансыкъпап. Анамы, аппамы, ыннамы къабырлары да чакъырадыла ары. Къыргъыз халкъ асламысында бек огъурлуду, жандаурлуду. Къыйын кюнлерибизде, бизни не адамла болгъаныбызны билгенден арысында, къарындаш, эгеч этген эдиле.

Оюмпа

Къалам къарындашларыны хурметлеу сёзлери

***

Ана сютю бла, табийгъатны кючю бла берилмеген фахмуну киши зор бла алалмайды. Ол закийлик урлукъча, чирчика бир затды. Жазыучу аны къаран къалдырмаз ючюн, кече-кюн да ёсдюрюрге борчлуду. Ишлеп, излеп, ийне бла кёр къазаргъа эринмей. Терекни ёсдюргенлей ёсдюрюп. Табийгъат бергенни ёчюлтмей айнытхан адамлыкъны шартыды. Шауаланы Хасанны литературада жюрюшю, атламы ал кезиуледе да тири эсе да, жазыучу, кеси кесине бюсюреп, тапхан, бёлгилеген ызында тохтап къалмагъанды. Хасанны усталыгъы, фахмусу чыгъармадан-чыгъармагъа, китапдан-китапха ёсюп, жангырып баргъанды. Бусагъатлада уа ол сёз устасы болгъанды. Бюгюнледе биз малкъар проза жашауну жангы илишанларына бет буруп, уллу сынауну литературалагъа кёшюлгъанды деп ёхтемлене эсек, аны ол даражагъа жетиуюнде Шауаланы Хасанны къыйыны уллуду.

ТОЛГЪУРЛАНЫ Зейтун,
филология илмуланы доктору, профессор.

***

Ассалам-алейкум, Хасан-жан!

...Орус тилде чыкъгъан «Ыйыкъны ахыр кюню» деген китабынгы окъудум. Анда юч повестьни да кесинги жашау жолунгдан жазгъанына ишексизме. Ол китапны бусагъатда юй бийчем окъуй турады. Бек тырман этеди: «Бу къыйын китапны манга окъургъа берип, нек жилятдынг?» – деп.

Хасан-жан, «Ыйыкъны ахыр кюню» деген повестингни узбек тилге кёчюрюр акъылдама, ыразы эсенг, терк билдир манга.

Солтан АКБАРИ,
Узбекистанны халкъ поэти.

***

Хасанны къайсы китабын алып къарасанг да, «Ыйыкъны ахыр кюнюмюдю», «Тузакъмыды», «Къонакъ хажимиди», аланы барында да жерибизни жюреги урады, кёгюбюзню кюню жарыйды, тарыхыбызны бети ачылады.

Шауаланы Хасан ёз башы сынагъан, кесини жюреги сезген затланы юслериндене жазады, ол а алдаусуз болады, хыйласыз, окъуучула бла араны да бютюн жуукъ, бютюн татлы этеди. Аны жазгъанлары адамны сагъыш этдиредиле, ойларгъа къоядыла. жигитлери бла бирге жашатадыла, аланы жарсыуларына жарсыргъа, къууанчларына уа къууаныргъа онг бередиле. Китапларыны атлары окъуна ышаныуну, ийнаныуну, эм башы уа – сюймекликни урлугъун себедиле бизни жюреклерибизге. Анда уа не кёгетле бишериклери заман кеси кёргюзте барыр. Алай будайдан – будай, къапландан а къаплан жаратылады. Ол алайды.

ДОДУЛАНЫ Аскер,
КъЧР-ни халкъ поэти.

***

Ниет байлыкъны айнытханла башхаладан жамауат аллында уллу борчларын ангылагъанлары бла айырмалыдыла. Ала, бу затха тюшюнгген кюнлеринден башлап, миллет ишге аркъаларын берип башлайдыла. Хасанны юсюнден айтханда, аны адабиятыбызгъа энчи къадары келтиргенди дерге боллукъду. Не десенг да, кеси къыйынлыкъ кёп сынагъан адам башханы къадарына да сакъ болады, керти кёлюнден эрийди, ол къыйынлыкъны юсюнден башхалагъа билдиреди, болушхан этеди. Фахмулу адамны уа битеу халкъ чекген азапны юсюнден айтыргъа къолундан келеди. Кёчгончюлюкде сегизжыллыкъ жашчыкъ сынагъан кюйсюз къадар ол ёсгенден сора анга кёп затны башхаладан жютю кёрюрге, терен ангыларгъа, адабиятыбызда энчи сёзюн кесгин, шатык айтыргъа себеп болгъанды.

БИТТИРЛАНЫ Тамара,
филология илмуланы доктору.

***

Миллет – ол уллу-гитче болсун, аны ичинден жюзден, мингден бир инсан айырылып, акъырын къыймылдай турмай, табийгъатдан юлюшюн алыргъа излеп, халкъына жашагъан жашауунда болушургъа кёлленип, Ата журтун, ана тилин ёрге кётюрюуде, кесине бош заман чыгъармай, ёмюрюн жангы излемде къажымай, эришиуде бардырады. Аллай адам кесин унукъдурмайды, башын энишге тутмайды: анда жюрек тамырлада къан тохтаусуз чабады, тыйылмайды; аны башы таза ишлейди, кёзлери жабылмай, уянытпыда. Мен аланы бирине – Шауаланы Исмайылны жашы Хасанны санайма. Аны къуру мен айтмайма, «Бир жашауну минг бети» деген романы айтады. Аны атына кёре, къыйын жашауну жигитлери айтадыла. Ол махтауну жазыучугъа, китапны аллындан артына дери хар айтым, кенгеш, хар таулу эр киши бла тиширыу шагъатлыкъ этедиле.

ЭРКЕНЛАНЫ Къазий-Магомет,
къарачай жазыучу.

***

Шауаланы Хасан бюгюннгю адабиятда фахмулу, айтхылы, энчи кёз къарамы, уллу жашау сынауу болгъан, энчи хатлы прозачыларыбызданды. Окъуучула Шауа улуну бек сюедиле, аны къаламындан чыкъгъан затланы излейдиле, окъуйдула, кесин да, бизни Хасан деп, ийнакълап ариу кёредиле. Алай болмай да амалы жокъду. Нек дегенде аны чыгъармалары мен таулума деген инсаннга бек жуукъдула, аланы темалары уа сау Малкъарны, аны тарыхын, маданиятын, тамблагъы кюнюн толу ачыкълайдыла.

ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат,
«Заман» газетни баш редакторуну орунбасары.

***

Шауаланы Хасанны хар жазгъаны жазыучугъа ачы жылланы бир чыгын эшип, бетин ачып барады. Ол тюнюнгде угъай, тюшюнгде кёрсенг окъуна кёркъурча затланы, бир-бир мазаллы, хар сезиминге къатылгъан, жер юсюню битеу болумлары хайырландырылгъан суратны кёз аллынга эркин халда салып: ма мен кёрген, мен сезген, мен билген деп, окъуучугъа кокаланмай, къыйдырмай, миллетим сынагъан сыйсызлыкъны эсге алыгъыз дейди. Анга ол эркинликни берген кеси жашауну, ёксюз къадарны ёлчемсиз, чексиз къыйынлыгъы, ачылыгъыды.

«Ыйыкъны ахыр кюню», «Тузакъ», «Асият», «Кюбюрде табылгъан повесть». Бу чыгъармаланы окъусанг, кёп адам тюшген суратха талай кере алып къарасанг, эслемей къойгъан затларынгы эсгергенча, кесгин магъаналы этип, бир бирин толтурадыла.

ЛАЙПАНЛАНЫ Зарият,
РФ-ни билим бериуюню сыйлы къуллукъчусу.

Бетни басмагъа **КЕРТИЛАНЫ Сакинат** хазырлагъанды.

«Ариу тилибизни, тюз анабызныча, багъаларгъа борчлубуз»

Шауаланы Исмайылны жашы Хасан, КъМАССР-ни маданиятыны сыйлы къуллукъчусу, халкъ сюйген жазыучу, белгили журналист Кёнделенде туугъанды. Ол «Къара эмина», «Ит жыйын», «Дуния жаханими», «Анала ауазы», «Акъбайны туудукълары», «Огъары чат», «Жаралы ёмюр», «Боракъаны сарыны» деген романланы эм башха повестьлени авторуду. Ол бу кюнледе 85-жыллыгъын белгилейди. Бизни бюгюнгю ушакъ нёгерибизди хурметли Хасан кеси да.

Спорт

Футболдан битеудуния чемпионат башланнганды

Ыйых кюн Катарда футболдан дунияны чемпионаты башланнганды. Ол ай чакълы барлыкъды. Бу кыралны тарыхында быллай чемпионат биринчи кере бардырылады. Аны ачылыуу 60 минг адам сыйынгган Аль-Бейт стадионда ётгенди. Аны бу спорт байрамгъа деп къум тюзлени биринде ишлегенди. Мында орналгъан шинтиклени жыйырма мингден артыгъын а эришиуле ётгенден сора айныый келген къыраллагъа ашырлыкъдыла.

Андан сора жырчы Дана кёргюзтюлгенди. Ызы бла уа сыйлы къонакъладан бири, белгили актёр Морган Фриманнга тюберге майданнга белгили студент Ганим Аль-Муфтах чыкъгъанды. Ганим сакъатлыгъы бла туугъанына да къарамай, жашауну сюйген жаш адамды эм туугъан жеринде кёплеге ахшы юлгюдю. Белгили актёр бла уа ала миллетле бирликге итинирге керекликсини юсюнден ушакъ бардыргъандыла.

Байрамны къууанчлы ачылыуу къонакъбайланы миллет тёрелеринден бири бла башланнганды – тиширыуну эр юйюне элтиуню кёргюзтюуден. Тепсеуле да арап къыралланы эрттегили макъамларына кёре салынып арап тилде «Хала» («Хош келигиз!») деген жыр бла стадиондагъыланы кёллерин кётюргенди. «Артха» деген халкъ тепсеуню кёргюзтгендие дагъыда. Аны алгъын урушка атланыуну аллында тепсеп болгъандыла. Онолты дауурбасны къыралны миллет макъамлары согъуна тургъанлай чыгъарылгъандыла. Ызы бла уа майданнга алгъыннгы чемпионатланы белгилерин – 15-метрлик гинжилени - чакъыргъандыла. Алагъа уа быйылгы эришиуню белгиси Лаиб къоюлгъанлары бла согъулгъанды аны макъамы.

Андан ары уа чемпионатха къатышхан 32 къыралны байракълары бу тюбегенди. Арап тилден ол «бек иги юйнаучу» деп кёчюрюледи. Сора майдан бир кезиуге экран болуп, андан а тенгизденча Лаиб чыкъгъанды. Быллай сейир технологияланы бу чемпионатда хайырланыу аны къураугъа бёлюннген 200 миллиард доллар къалай къоратылгъанын кёргюзтеди. Чемпионатланы тарыхында муну бек багъалыгъа санаргъа боллукъду. Дагъыда аны ачылыууна чакъырылгъанланы араларында битеу дуниягъа белгили жырчыла Чон Хуг, Махаб Аль Кубаси бар эдиле. Корейли жырчы дуния бек багъалыладан бири болгъанын эсге алсагъ а, анга уллу жоюм этилгенине ишеклик жокъду.

Алгъышлау сёзю бла Катарны шейхи Тамим бин Хамад Аль Тани сёлешгенди. Ол байрамны бийик даражада ётдюрюр ючюн уллу къыйын салынгнганын, эсде къалырча амалла хайырланнганларын билдиргенди.

– Бюгюн а ол кюн жетип, барыбыз да анга къууанабыз. Алай бла 28 кюнню ичинде спорт байрамдан зауукълукъ алыр умутбуз барды. Ол халкъланы бирикдирген жумушду. Хар командагъа жетишимли болурларын тежейме. Насыплы болугъуз, хош келигиз!, – дегенди шейх.

Къууанчлы ачылыу бошалгъандан сора уа эришиуню биринчи тюбешиую ётгенди. Анда Катарны футбол командасы Эквадорну келечилери бла ойнагъанды. Биринчи такъыйыкъаладан окъуна эквадорчула, кючлюрек болгъанларын кёргюзтюп, юч гол урадыла къонакъбайланы къабакъ эшиклерине. Алай судья аладан биринчисин санамай къойгъанды. Болсада къалгъан экиси да алагъа чемпионатда юч очко алыргъа себеплик этгенди.

ТАППАСХАНЛАНЫ Аминат хазырлагъанды.

Бушуу

ДЖУРТУБАЙЛАНЫ Чиппаны жашы Махти

Къабарты-Малкъар Республиканы маданиятына уллу бушуу сынаргъа тюшгенди – 73 жылында тарыхчы, этнограф, жазыучу Джуртубайланы Чиппаны жашы Махти жашаудан кетгенди. Белгили алим, фольклорчу, кёчюрмечи, драматург, адабиятчы, СССР-ни Жазыучуларыны союзуну келечиси, КъЧР-ни илмусуну сыйлы къуллукъчусу Чиппаны жашы Махти 1949 жылда Алма-Атада туугъанды. Юйюр ёз журтуна къайтханыныдан сора, ол КъМР-ни Зольск районуну Кичибалыкъ элинде орта билим берген мектепни тауусханды.

1975 жылда КъМКъУ-ну тарыхфилология факультетинде билим алып чыкъгъанды, 1980 жылда уа А.М.Горький атлы Адабият институтну тауусханды. 1984 жылдан 2002 жылгъа дери Джуртубай улу КъМР-ни Гуманитар тинтиуле бардыргъан институтуну къарачай-малкъар фольклорну бёлюмюнде илму къуллукъчу болуп урунгганды.

Аны илму тинтиулерини эсеплери болгъандыла аслам статья, мифология, фольклор, дин, метафизика, адабият эм къарачай-малкъарлыланы этнический психологияларын ачыкълау ишле. «Древние верования балкарцев и карачаевцев» монография, «Душа Балкарии» статьяла жыйымдыкъ, «Билляча» халкъ жырчыкъланы жыйымдыгъы, «Нартские песни и сказания», «Нартла» къарачай-малкъар жигитлик эпос, «Карачаево-балкарский героический эпос» монография, «Другая повесть о походе Игоря» китап, «Аланский историко-героический эпос» бурунгу жырланы ючтомлукъ китабы, «Духовная культура карачаево-балкарского народа», «Карачаево-балкарские мифы», «Происхождение нартского эпоса» эм башхала. «Ёзден Адет» къарачай-малкъар халкъны этнический кодексин чыгъарыугъа уа Джуртубай улу жашауув бир ненча жылын жоралагъанды.

Джуртубайланы Махти адабият-кёчюрмечилик ишин да къойманы. Алай бла 1999 жылда ол Табакъсойланы Мухтар бла бирге «Зауапарк» эпифарсны жазгъанды, чыгъарма Къулийланы Къайсын атлы Малкъар къырал драма театрны сахнасында да салынгнганды. Чиппаны жашы Махти кёп къарачай-малкъар жазыучуланы чыгъармаларын орус тилге кёчюргенди.

Джуртубайланы Махтини кавказ илмугъа къошумчулугъу уллуду эм кёлмаллыды. Келлик заманда аны ишлери асламлагъа тинтиу материал эм жангы илму ишлеге мурдор боллукъдула.

Фахмулу, огъурлу эм ачыкъ инсанны юсюнден жарыкъ эсгериуле ёмюрлеге жюреклерибизде сакъланырыкъдыла.

КъМР-ни Маданият министерствосу, КъМР-ни Жазыучуларыны союзу, Гуманитар тинтиулени Къабарты-Малкъар институту.

Къайгъырыу

Ишчи жерлени, урунуу болумланы юслеринден да билликуле

Урунууну, иш бла жалчытыуну эмда социал къоруулауну республикалы арасы **29 ноябрьде** сакъатлыкълары болгъанлагъа бош ишчи жерлени ярмаркасын бардырады. Ол **10:00 сагъатда** башланырыкъды. Бери келген хар адам да бош ишчи жерлери болгъан предприятияланы, алада сакъатлыкълары болгъанлагъа къаллай урунуу болумла къуралгъанларыны, иш хакъны ёлчемини, социал тутхучлулукъну юслеринден да билирге боллукъдула.

Андан сора да, «Демография» миллет проектни себеплиги бла профессионал билим бериую эмда къошакъ халда окъутуну амаллары бла шагъырейленирге онг барды. Аланы юслеринден а «Профессионал усталыкъны айныгыуну агентствосу (Ворлдскилле)» НКО-ну келечиси ангылатырыкъды.

Урунууну, иш бла жалчытыуну эмда социал къоруулауну республикалы арасыны специалистлери уа бош ишчи жерлени «Росейде иш» деген тизмесини болушлугъу бла къаллай ишле табагъа боллугъу бла шагъырейлендирликдиле, сакъатлыкълары болгъанланы ишге алыуну энчиликлерини, алагъа къошакъ халда не себеплик этерге боллугъун да билдиргендиле. Аны бла бирге жашырын ишлеуню кемчиликлерин да ангылатхандыла.

Бош жерлени ярмаркасы Къырал концерт залда ётерикди. Ол **Нальчик шахарны Шогенцуков орамында, 28-чи номерли мекямда** орналыпды.

Сюд законсуз ишленнгенни кетерирге деген оноуну чыгъаргъанды, алай эр киши аны жаланда приставла келгенден сора толтургъанды. Ол темир шишледен, сеткадан, машинаны чархларынгдан къурагъан затны кетергенди.

УФСБ

Чулгъамда уа – уу

Наркотиклени законсуз сатыу-алыугъа къажау мадарланы чеклеринде РФ-ни ФСБ-сыны КъМР-де Управлениясыны къуллукъчулары, Ич ишле министерствону келечилери бла бирге орта азиялы къырлладан бирини эки инсанны амалыкъчы ишлери тохтатылгъанды. Ала республикагъа ууну ташыуну къураргъа умут этгендиле, деп билдиргендиле кюч органны пресс-службасындан.

Ишеклилени тинтген кезиуде, бирегилерине полимер чулгъамда «героин» наркотик табылгъанды. Аны ауурлугъу 0,225 килограммгъа жетеди. Ала аны республикада сатаргъа умут этгендиле.

Тыш къыраллылагъа РФ-ни УК-сыны 30-чу статьясыны 3-чю кесегине эмда 228.1-чи статьясыны 4-чю кесегине «г» пунктуна кёре терслеу материалла хазырланнгандыла. Законнга тийишлиликде, быллай бузукълукъ этгенни эркинлиги 20 жылгъа дери сыйырылыргъа боллукъду.

Сюд приставла

Сууну кеси аллына тыйгъанды

УФССП-ны Май районда бёлюмю Колдрасинский элден инсанны терслеу материал ачханды. Ол бир тюрлю эркинлиги болмай Белая черекни тыйып, беджен ишлегенди. Жыйылгъан сууну уа кеси кереклине хайрланыргъа умут этгенди. Аны хатасындан а черек кирленнгенди.

Къоркъуусузлукъ

Низамлыкъгъа чакъыра

Ноябрьни хар ючюнчю ыйых кюнюнде битеу дунияда аварияла жоюлгъанланы эсгериую кюнюча белгиленеди. Ол кюн битеу дунияда да жол-транспорт болумлада ачыгъанланы эсгередие, жорукъланы сакъларгъа чакъырыула этиледие.

Нальчикде уа аллай эсгериу жумушлагъа аварияла жоюлгъан сабийлени биргелерине окъугъанла, устазла да къатышхандыла. Нальчикни 12-чи, 28-чи, 33-чю школларыны окъуучулары бла устазлары эмда къырал автоинспекторла аварияла болгъан жерлеге келгендиле. Сабийле плакатлада жол болумда ауушхан нёгерлерини юслеринден эсгериулерин жазгъандыла, ала къаллай жарыкъ болгъанларыны, жашауларында уллу муратла салгъанларыны юслеринден да айтхандыла. Ала ата-аналадан, водительледен сакъ болугъра, сабийлени жашауларын сакъларгъа, билим бериу учрежденияны къатында баргъанда, акъыртын болургъа чакъыргъандыла.

– Аварияланы асламы водительлени низамсызлыкъларыны, жорукъларгъа бойсунмагъанларыны, машиналары кемчиликле бла ишлегенлерини хатасындан боладыла,– деп белгилегенди Нальчикни администрациясында билим бериу управлениясыны баш чысысы къуллугун толтургъан Алим Мальбахов.

Бирле кеслерини сынауларына асыры бек базынгнганлары, жолда болумну тюрленгенине эс бурмай, машинаны жюрютген низамны алышмагъанларыны хатасындан боладыла аварияла, деп ангылатхандыла автоинспекторла.

Ахырында сабийле дунияларын замансыз алышхан нёгерлерини хурметине кёкге акъ шарла ашырыгъандыла.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Конкурс

Жарашыулукъну юлгюсюн кёргюзте

рыкъ тюбегендиле. Чакъырылгъан къонакъланы араларында уа КъМР-ни Башчысыны кенгешчиси Уяналаны Аминат, Нальчик шахарны администрациясыны билим бериу департаментини къуллукъчусу Афашокъаланы Мариям, РФ-ни халкъ артисти Бапыналаны Зариф, Къулийланы Къайсынны музей юйюню директору Къулийланы Фатимат, КъМКъУ-ну Педагогика, психология эмда физкультура-спорт билим бериу институтуну доценти Аналаны Марат, эл мюлк илмуланы доктору Баккуланы Жамал, назмучу, жырчы, суратчы Сарбашланы Азнор да бар эдиле.

Мектепни эртте бошап кетгенле келген эдиле бу жарыкъ жыйылыугъа. Къонакъланы РФ-ни Саутланнган кючлерини Запасдагъы офицерлерини миллет ассоциациясыны келечиси, бу школну бошагъан Атайланы Жашербек алгъышлагъанды. Бу элде кёп миллетни керы, ала уа бир жыйырмадан артыкъ болур эдиле, сабийлени кюлларында бек ариу кёрюне эдиле.

Школну окъуучусу Глашланы Алан а барысын да сейирге кялдыргъанды. Ол мектепни арбазына анга ариу жарашхан миллет чепкени, башлыгъы, бёркю бла да ат юсюнде ёхтем киргенди.

Ызы бла къонакъланы мектепни ичине ашырдыла, тёредеча, алгъа школну методика биригиую къалай ишлегени бла шагъырейлендирдиле. Андан сора билим бериую отличники, къыркъ жылдан артыкъ заманны малкъар тилден бла адабиятдан устаз болуп ишлеген Сотталаны Лидия мастер-класс берди. Аны дерсинде олтургъанла барыбыз да тилибизни байлыгъына, тазалыгъына,ариулугъуна кезиулю кере тюшюндюк. Анга берилген заман бошалып къалмагъы эди, деп олтурдукъ.

Лидия Боташевна не заманда да дерсийхаты бюгюн да жашау жолунда бек жарагъанын айтып, саугъала берди.

Ызы бла устаз Алтууланы Танзиля школда ингилиз эмда немис тилледен дерсле береди. Ол аны оюн халда къурап, малкъар тилни да келишдирип, кимни да эсинде къалырча къурайды. Къулийланы Люба да ойнагъан халда гитче классланы окъуучулары бла дерсни ойнагъан халда ётдюргенди. Тарыхдан устаз Алтууланы Марат а табийгъатыбызны ариулугъун, байлыгъын, сейирлигин киногъа алдырып, дерсинде кёргюзтгенди.

Алагъа багъа бичгенле уа была болгъандыла: КъМР-ни Жарыкъландырыу эмда илму министерствосуну къуллукъчусу Ахайланы Лариса, Акъ–Сууну бла Хасанияны школларыны директорлары Чочайланы Люба бла Бачиланы Анжела, устаза Жаболаны Зайнаф, Гелястанланы Людмила, Тёппеланы Ханифа, Бёзюланы Маржан, Темуккуланы Асият.

Школчула миллет ашарыкъланы бла кийимлени кёрмючюн да хазырлагъандыла. Анда болмагъан зат жокъ эди: хычинле, баш этлени бишгени, тузланнганы да, жёрмеле, сохтала, лёкъумла, таба гыржынла... Къысхасы, берекет кёп эди.

Эрттегили таулу кийимлени, жаулукъланы уа кёрмючде кёргюзтгенлери бла къалмай, аланы магъаналарын да ангылатхандыла. Сейирлик эм бек тауушлукъ эди , ол кюн анда къуралгъан хар зат да.

Бек жаратханым неди десегиз, хар миллетни келечилерини бет жарыкълы кюрешгенлери. Мен «Къобан» деген жырны тауча жырлагъан жашчыкъгъа эс бурама. Аны ауазы, кесин жюрюте билгени махтаулу эди. Ол къабартылы жаш болгъанын билгенибизде, сейирибиз бютюн уллу болду.10-чу классны окъуучусу Кештов Айдамир жырлагъанын жаратханларын жыйылгъанла толкъун къарсла къагъын билдирдиле.

Байрамны ахырында Бапыналаны Зариф бла Сарбашланы Азнор жырлары, лакъырдалары бла уллу зауукълукъ тапдырдыла.

Бу элни адамлары ёмюрде да бирликде жашап келедиле. Къууанчда, бушууда да, эки миллет бир бирге билеклик этеди. Къабартылыла малкъарча сёлеше, малкъарлыла къабартыча сёлеше, бирбирни иги кёредиле. Кенжени администрациясыны башчысы Олег Пшеноков бла мектепни директору Мая Асланова ол ишге дайым себеплик этедиле.

ШАУАЛАНЫ Разият.

УЧРЕДИТЕЛЬЛЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан

РЕДКОЛЛЕГИЯ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа
(баш редакторну орунбасары),
ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат
(баш редакторну орунбасары),
ТОКЪЛУЛАНЫ Борис
(жууаплы секретарь),
МУСУКАЛАНЫ Сакинат,
ТИКАЛАНЫ Фатима,
ТРАМЛАНЫ Зухура,
УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редакторну приёмныйи – 42-63-01.
Баш редакторну орунбасарлары – 42-38-21, 40-04-82.
Жууаплы секретарь – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-62. Корректорла – 42-63-52.

РЕДАКЦИЯНЫ БЁЛЮМЛЕРИ:
Политика эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономика – 42-66-73.
Культура – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окъуучула бла байламлыкъла жюрютюу эм жазылыу – 42-37-94.
Энчи корреспондент – 42-68-72.
Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редакция авторла бла къагъыт жюрютмейди.
Къол жазмалагъа рецензия этилмейди эм ала артха къайтарылмайдыла.
Газетде басмаланнган материаллада айтылгъан оюмла редакцияны оюму бла келишмезге боллукъдула. Алада айтылгъан хар зат ючюн Россей Федерациясы Басманы юсюнден законуна тийишлиликде материалланы авторлары кеслери жууаплыдыла.

Редакция авторладан 400 газет тизгинден (машинка бла жазылгъан 5–6 бет) кёпюю алмайды.

Газет Связьны, информация технологияланы эмда асламы коммуникацияланы ишлери жаны бла федерал надзор службаны (Роскомнадзорну) Къабарты-Малкъарда управлениясында 2016 жылда 19 декабрьде регистрация этилгенди.

Регистрация номер —ПИ № ТУ07-00118. Индекс - П 5893

Газетни басмагъа "КъМР-Медиа" ГКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.

Газет "Издательство "Южный регион" ООО-ну типографиясында басмаланнганды. Ставрополь край, Ессентуки ш., Никольский орам, 5а

Газетлени иелерине тандырыу ючюн КъМР-ни почта связьны федерал Управлениясы жууаплыды.
Телефонла: 76-01-21

Газетлени розницагъа сатыу ючюн КъМР-ни "Роспечать" акционер обществосу жууаплыды.
Телефон: 42-69-34

Газет айыкъда юч кере чыгъады – геуюрге, орта, шабат кюнледе.

Номерге графикге кёре 19.00 сагъатда къол салынады.
20.00 сагъатда къол салынгнганды

ГАЗЕТНИ НОМЕРИН ЧЫГЪАРГЪАНЛА:
Османланы Хыйса – дежурный редактор; Кучукланы Сафият, Кетенчиланы Зульфия – жууаплы секретарьны орунбасарлары; Зезаланы Лида (1,4-чю бетле), Геляланв Валентина (2,3-чю бетле) – корректорла.

Тиражы 1453 экз. Заказ № 2334
Багъасы 10 сомду.

РЕДАКЦИЯНЫ ЭМ ИЗДАТЕЛЬНИ АДРЕСИ:

360000, Нальчик шахар, Ленин атлы проспект, 5
электрон почта: elbor_50@mail.ru